

Политичка партија ЛЕВИЦА
ул. „Мирослав Крлежа“ бр. 20-1/12; општина Центар – 1000 Скопје
Трансакциска с-ка: 300000004515386 – Комерцијална банка
ЕДБ: 4044016512070 | ЕМБС: 7108192
www.levica.mk | contact@levica.mk | тел. 075/885-645

ДО: ОСНОВНО ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО – С К О П Ј Е

КРИВИЧНА ПРИЈАВА
*од страна на Политичката партија ЛЕВИЦА –
врз основа на член 274 од ЗКП*

ПРОТИВ: **ТАЛАТ ЦАФЕРИ** - од с. Форино, Гостивар
Претседател на Собранието на Република С. Македонија
службена адреса [на работно место на пријавениот]:
бул. „11 октомври“ бр. 10 – 1000 скопје
www.sobranie.mk | sobranie@sobranie.mk | тел.: 02/311-22-55

ПОДНОСИТЕЛ: **ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ЛЕВИЦА**
ул. „Мирослав Крлежа“ бр. 20/1-12 – о. Центар, 1000 Скопје
ЕМБС: 7108192 | ЕДБ: 4044016512070

ОСНОВ: **ИЗЛАГАЊЕ НА ПОДБИВ НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД** – КАЗНИВО
по чл. 179 од КЗ

I. Правен основ за пријавување

Оваа кривична пријава ја поднесуваме согласно **член 273**, став 3 [„Пријавување кривични дела“] и **чл. 274**, ст. 1 [„Поднесување на пријава“] од *Законот за кривична постапка* (Сл. весник на РМ бр. 150/2010 и 100/12, 142/16, 193/16, 198/18).

II. Фактички опис на делото

На 28 јуни 2021 година, пријавениот Талат Цафери, пред Комитетот за надворешни работи при Европскиот парламент во Брисел, во рамки на самитот „Европски парламент – Западен Балкан“ е поканет и присуствува во својство на официјален претставник – **Претседател на Собранието на Република Македонија**. Притоа, со своето официјално обраќање го изложи на подбив македонскиот народ на начин што, наместо на уставно предвидениот службен

македонски јазик во меѓународните односи, намерно и недозволиво, а со цел провокација, се обрати на албански јазик!

Доказ 1: *Хиперлинк од веб-стримингот на Комисијата за надворешни работи на Европскиот парламент (минутажа од 13:07:28 до 13:13:13 ч.)
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/committee-on-foreign-affairs-choose-mt-for-montenegrin-language_20210628-1230-COMMITTEE-AFET_vd?fbclid=IwAR3Aw_McgOP_iatdQuN2zYEEuMWGDO9yukvhA03nLt0IVkOohRkiXRokWqM*

Во моментот, во Европската унија се употребуваат **24 официјални јазици**: бугарски, хрватски, чешки, дански, холандски, англиски, естонски, фински, француски, германски, грчки, унгарски, ирски, италијански, латвиски, литвански, малтешки, полски, португалски, романски, словачки, словенечки, шпански и шведски. Македонскиот и албанскиот јазик не се помеѓу претходно набројаните, бидејќи сè уште државите не се полноправни земји-членки на ЕУ, а секогаш кога нова држава станува полноправен член на ЕУ се зголемува и бројот на официјалните јазици.

Согласно тоа, на почетокот на самитот, претседателот на Комитетот за надворешни работи при Европскиот парламент г. Дејвид Мекалистер објаснува дека самитот се пренесува во живо, преку веб-стриминг, и дека е обезбеден **симултан превод** на англиски, француски, германски, италијански, холандски грчки, шпански, португалски, унгарски, полски, словачки, словенечки, бугарски, романски и хрватски јазик. Но, г. Дејвид Мекалистер потоа истакнува дека на овој самит превод има и на албански, босански, македонски, црногорски и српски јазик, иако тие јазици сè уште не се официјални јазици на ЕУ. Преводот на македонски јазик е на каналот број 26, и со тоа се создадени сите технички предуслови текот на советот симултано да се преведува на сите службени јазици на официјалните претставници – претседателите на парламентите на државите од т.н. „Западен Балкан“ во ЈИЕ. Ваквата поставеност на преводите, несомнено, наведува на фактот дека организаторите и останатите присутни природно очекувале претставникот од Македонија да се обрати на официјалниот македонски јазик!

Доказ 2: *Обезбедени преводи од состанокот на Комисија за надворешни работи на ЕП*

Но, надвор од сите узанси и протоколи, пријавениот, претходно подготвениот текст за говорот, го прочита на **албански јазик**, иако вака официјализираната улога го обврзуваше државата да ја претставува со

службениот македонски јазик, како што е изрично предвидено во *Амандманот V од Уставот на РМ*: „На територијата на Република Македонија и во нејзините меѓународни односи службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо!!! Со ваквото злонамерно дејствие, пријавениот, суспендирајќи го со директна умисла македонскиот јазик, како ексклузивен во меѓународната државничка/дипломатска комуникација, не само што постапил спротивно на Уставот, туку намерно и со умисла тотално го изигнорира, го понижи и го изложи на подбив македонскиот јазик, како еден од најважните идентитетски симболи на македонскиот народ, и тоа во политички екстрасензитивно време – кога истиот е брутално негиран од страна на соседна Р. Бугарија, во процесот на добивање датум за почеток на предпристапните преговори со ЕУ.

Дополнително, ваквиот предизвикан **дипломатски скандал** значи постапување спротивно на законските надлежности. Впрочем, директно и со умисла, пријавениот постапил спротивно на чл. 2 од *Законот за употребата на македонскиот јазик* (1998), согласно кој: „Македонскиот јазик е духовно богатство од посебно културно и историско значење за Републиката и неговата употреба како службен јазик е право и должност на граѓаните на Републиката“!

Согласно тоа, г. Џафери, на критичниот официјален настан можел и морал да кореспондира и конвертира на службен – македонски јазик, бидејќи основен принцип во приватното право (лат. *ius privatum*) што се применува на приватни лица/граѓани е дека „дозволено е сè што со устав и закон не е забрането“. Но, во поредокот на **јавното право** (*ius publicum*), во демократските уставни држави, важи сосема обратното: „Забрането е сè, освен она што е изречно дозволено“! Впрочем, јавните власти и нивните функционери смеат да го прават само тоа за што имаат изречно пропишано уставно или законско овластување. Секој чекор надвор од тоа се смета за недопуштен т.н. *ultra vires* акт, односно акт на пречекорување на јавните овластувања и самовласно дејствување без правовалидно овластување. Како таков, тој илегален акт/дејствие на било кој државен службеник или јавен функционер е ништовен и подложен на санкција.

Режираниот, дрзок, непрофесионален и провокативен јавен настап на пријавениот, потенцираме во својство на **официјален претставник на Република Македонија**, манифестиран со понижувачкиот и навредлив однос кон Македонците и македонскиот народ, предизвика едноминутен прекин кај службите за симултан превод, проследено со забуна и невообичаено чудење кај претседателот на Комитетот за надворешни работи при Европскиот парламент – г. Дејвид Мекалистер и изненадување кај другите учесници и гости на самитот, со

што во просторијата преовлада напната, тензична и непријатна атмосфера. Умислената цел на пријавениот за понижување, исмејување и омаловажување на македонскиот народ се потврдува и дополнително засилува при затворањето на самитот, каде претседателот на Комитетот за надворешни работи при Европскиот парламент (г. Мекалистер), меѓу другото – следејќи го сценариото од протоколот – изразува задоволство што во Европскиот парламент се говорело на албански, босански, црногорски, српски и македонски јазик (!?) – со што, заради противправното дејствие на пријавениот, станува јасно дека останатите учесници биле доведени во заблуда или во состојба на суптилно неверување за таквото дејствие на пријавениот и притоа албанскиот јазик говорен од негова страна беше претставен како наводно „македонски јазик“, рушејќи ги неговите основи идентитетски постулати како засебен јужно-словенски јазик!

Доколку се воспостави ваква недостоинствена и грда **практика на несанкционирање**, институционален молк и обвинителски патернализам на ваквото омаловажување и обезвреднување на основните идентитетски обележја на Македонците, а со тоа и на Република Македонија како нивна матична и единствена национална држава, од страна на официјалните преставници од Републиката пред институциите на ЕУ и општо во меѓународните односи, тоа може да предизвика сериозни и несогледливи штетни последици по националните интереси и државните инсигнии во иднина.

III. Кривично дело против честа и угледот

Слободата на изразување и покрај своето значење, во современите демократски држави не е и не може да биде апсолутно право, што значи дека секогаш кога постои колизија на слободата на изразување со некое право на другите граѓани, мора да постои соодветна правна рамка која ќе го регулира ограничувањето. На меѓународно ниво ова ограничување е предвидено во членот 10, став 2 од *Европската конвенција за заштита на човековите права* (скратено ЕКЧП).¹ Согласно вака предвидените конвенциски **ограничувања на слободата на изразување**, за да постои легитимно ограничување на слободата на

---

¹ Чл. 10, ст. 2 од ЕКЧП: „Остварувањето на овие слободи, бидејќи со себе носи и одговорност, може да се подложи на формалности, услови, рестрикции или казни определени со закон и неопходни во едно демократско општество, во интерес на националната безбедност, територијалниот интегритет или јавната сигурност, за заштита од немири или кривично дело, на здравјето или моралот, угледот или правата на другите, за заштита од откривање доверливи информации или за одржување на авторитетот и непристрасноста на правосудството“.

изразување, потребно е да бидат кумулативно исполнети следните три услови и тоа:

- ограничувањето да биде пропишано со закон;
- ограничувањето да биде насочено кон остварување на легитимна цел (изрично пропишана со чл. 10, ст. 2 од ЕКЧП); и
- ограничувањето да биде неопходно во едно демократско општество.

1. Терминот „закон“, во јуриспруденцијата на Европскиот суд за човекови права – Стразбур, не го опфаќа само законот во класична смисла како (после Уставот) највисок правен акт, кој се донесува од законодавен дом, туку зборот „закон“ опфаќа не само пишани, туку и напишани закони/правила! За да биде една норма „закон“ во оваа смисла, мора да исполни два условия: да биде достапна и да биде јасна! Поради исполнување на вториот услов (законот да биде јасен) се дозволува законите да бидат формулирани со флексибилни термини, за да се избегне претерана крутост. Во нашето позитивно право, во *Кривичниот законик*, ситуациите на ограничување на слободата на изразување се предвидени како кривични дела во глава XVIII од КЗ [како специјални дела на навреда и клевета], каде слободата на изразување општествено се ограничува, токму заради заштитата на честа и угледот на Републиката, македонскиот народ, меѓународните организации и други странски држави.

2. **Легитимните цели** се јасно пропишани со чл. 10, ст. 2 од Конвенцијата, па така постои легитимно ограничување на слободата на изразување, доколку истото е насочено кон остварување на некоја од предвидените цели. Конвенциските *легитимни цели* се:

- интерес на државната безбедност;
- територијалниот интегритет или јавната безбедност;
- заштита на редот, спречување на немири и кривични дела;
- заштита на здравјето или моралот;
- заштита на угледот или правата на другите;
- заштита од откривање доверливи информации; и
- одржување на авторитетот и непристрасноста на правосудството.

Во Кривичниот законик, конвенциската легитимна цел за ограничување на слободата на изразување, заради заштита на угледот или правата на другите номотехнички е инкорпорирана во четири кривични дела кои постојат и произлегуваат со цел заштита на угледот или правата на: македонскиот народ (чл. 179 од КЗ), Републиката (чл. 178), странска држава (чл. 181), меѓународна организација и нејзините претставници (чл. 182)! Значи, домашното позитивно

казнено право не дозволува постапување, односно инкриминира поведење, кое има за цел и кое е преземено со намера свесно да ги изложи на подбив и исмејува претходно наведените законски нормирани и таксативно наброени ентитети.

3. Третиот и последен критериум, односно неопходноста на ограничувањето на слободата на изразување во едно **демократско општество**, ја нагласува претпоставката дека ограничувањето на субјективното право на говор/изразување, секогаш мора да биде пропорционална со целта која треба да се постигне. При стандардизираниот *тест на проверка* дали ограничувањето е „неопходно во едно демократско општество“, треба да се воспостави баланс помеѓу тоа со која мерка е ограничена слободата на изразување, од една страна, и која легитимна цел се штитела со вака преземената мерка, од друга страна, и впрочем за тоа е нужно да постои значајна општествена потреба! Доколку постои таква „општествена потреба“, во тој случај неопходно е да се презмеат мерки за заштита на легитимните цели. Кај нас, законодавецот, предвидел дека доколку одредн гест/повеќење е насочено кој уривање на честа и угледот на македонскиот народ, Републиката, странска држава или меѓународна организација, во тој случај настапува неопходноста од ограничување на слободата на изразување, односно тоа е прагот, т.е. црвената гранична линија преку која едно поведење не смее да помине неказнето. Сето тоа е изведено со превентивна цел, да се оневозможат понатамошни ескалирања на таквите иритирачки и ризични хушкачки поведенија, кои несомнено имаат потенцијал и *pro futuro* може да прераснат во други кривични дела од масовни размери, односно да служат како леснозапаллив поттик за меѓуетничка дестабилизација на безбедноста и унитарноста на државата, а воедно истите отвараат и простор за можно градење на непријателски однос кон останатите народи и народности/малцинства/заедници.

***

Со ваквото безобразно, умислено, неетичко и малициозно комисиивно противправно дејствие (*acta humana illicita*), во целост се исполнети условите за кривичен прогон по службена должност (*ex officio*) на пријавениот и тоа за сторено **кривично дело – Излагање на подбив на македонскиот народ**, како јавен деликт (*delicta publica*) насочен против честа² и угледот³ на македонскиот

---

² Нормтивно стојалиште: под *чест* се подразбира „вкупност од сите човечки, морални и социјални вредности на човекот како индивидуа и како социјално битие, од која произлегува барањето за уважување и постапување со човекот во сообразност со социјално детерминираниот тоталитет на тие вредности“.

народ, а инкриминирано во Глава XVIII од консолидираниот, т. е. Пречистениот текст на *Кривичниот законик на РМ* (Сл. весник на РМ бр. 37/1996 и 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17, 170/17, 248/18) – *Кривичните дела против честа и угледот*, казниво по чл. 179 од КЗ:

(1) *Тој што, со намера за исмејување, јавно ќе ги изложи на подбив македонскиот народ и припадниците на заедниците кои живеат во Република Македонија, ќе се казни со парична казна.*

IV. Законско битие на делото

а) **Објективно битие:** според законскиот опис, делото *ex lege* го врши лице кое, со намера за исмејување, **ќе ги изложи на подбив** македонскиот народ и/или припадниците на заедниците кои живеат во РМ.

б) **Субјективно битие:** за одговорност за делото се бара тоа да е сторено со **умисла**, в. в. чл. 13 од КЗ, поточно доволна е да постои несовесност и т.н. *индиректна умисла* (лат. *dolus eventualis*): „кога сторителот бил свесен дека, поради неговото сторување или несторување, може да настапи штетна последица – но, се согласил со нејзиното настапување“ и, притоа, не се бара никаква посебна намера или мотив на сторителот (политички, користољубие и сл.)!

***

Предвид погоре изнесеното, а поради постоење поголем степен на извесно и основано сомневање дека пријавениот свесно и злонамерно сторил ноторно **кривично дело кое се гони *ex officio***, до Вас – како орган надлежен за гонење на кривични дела по службена должност – ја доставуваме оваа издржана кривична пријава, поткрепена со докази, со полна верба дека ќе постапите по истата *bona fide* и, согласно Вашите должности и надлежности во предистражна и истражна постапка, предвидени со *Законот за кривичната постапка* (2010), истата понатаму судски ќе ја процесуирате, а нас – како оштетени подносителите – повратно писмено ќе нè известите.

---

³ Нормативно стојалиште: поимот *углед* има секундарно значење како „добиена чест“, односно определени вредности што човекот ги здобива со својата работа, поведение и сл.

Сметаме дека во целост се исполнети сите таксативно наведени законски услови за кривичен прогон за конкретното сериозно кривично дело – по принципот *numerus clausus* – па за таа цел, во прилог Ви доставуваме и **Листа со предлог-докази**, нумерирани според редните броеви дадени погоре во текстот, од кои јасно се утврдува дека пријавениот е сторител на посоченото кривично дело од КЗ.

*

НАПОМЕНА: Заради целосно расветлување на овој кривично-правен настан, предлагаме, бараме и инсистираме да се изврши неопходниот **распит на пријавениот** in concreto.

Докази [во Прилог]:

- Тековна состојба за ПП Левица од Централен регистар;
- Листа на писмени/материјални докази (онака како што се нумерирани во поднесокот); и
- Распит на пријавениот.

Скопје
22.XII.2021

Пријавувач:
ПП ЛЕВИЦА

Застапник по закон:
проф. д-р **Димитар Анасиев** –
[Пратеник во Собранието на РМ]